

осяяна Божою благодаттю, життєва нива рясно колоситься щастям і радістю, щедра українська земля дарує наснаги для творчос-

ті, а праця увінчається вагомими результатами в ім'я процвітання нашої рідної України.

*Відділення аграрної економіки і продовольства НААН
Колектив Національного наукового центру
«Інститут аграрної економіки»
Редакція Міжнародного науково-виробничого журналу
«Економіка АПК»*

*

ФЕДОРОВУ Миколі Миколайовичу – 80

Миколі Миколайовичу Федорову, відомому українському вченому в галузі аграрної економіки, доктору економічних наук, професору, заслуженому діячеві науки і техніки України у травні виповнилося 80 років.

Народився М.М. Федоров 25 травня 1936 року в с. Катеринівка Барвінківського району Харківської області у селянській родині. Після закінчення у 1960 році агрономічного факультету Полтавського сільськогосподарського інституту працював за фахом в одному з колгоспів Варвинського району Чернігівської області, згодом – у районній інспекції сільського господарства, дослідно-показовому господарстві “Прогрес” Комишніянського району, територіальному колгоспно-радгоспному управлінні Гадяцького району Полтавської області.

У 1966 році закінчив економічне відділення педагогічного факультету Української сільськогосподарської академії і з 1966 по 1967 рік працював викладачем Тлумацького сільськогосподарського технікуму бухгалтерського обліку Івано-Франківської області.

Наукову діяльність розпочав із навчання в аспірантурі (1967–1969 рр.) Українського науково-дослідного інституту економіки і організації сільського господарства (нині ННЦ “Інститут аграрної економіки”), з яким пов’язаний весь його подальший життєвий та творчий шлях. Достроково виконавши аспірантську програму, у 1970 році на спеціалізованій вченій раді названого інституту захистив кандидатську дисертацію “Аналіз інтенсифікації землеробства на основі економічної оцінки земель” й одержав направлення на роботу в цю наукову установу, де

працював молодшим і старшим науковим співробітником сектору земельного кадастру (1970-1978 рр.), згодом очоливши цей підрозділ (1978-1990 рр.). З 1 січня 1991 року до 1 квітня 2015 року завідував відділом земельних відносин, в якому проводилися наукові дослідження важливих проблем аграрної економіки.

У листопаді 1981 року М.М. Федорову було присвоєно вчене звання старшого наукового співробітника. У 1998 році на вченій раді цього ж інституту захистив докторську дисертацію на тему "Економічні проблеми земельних відносин у сільському господарстві". Вчене звання професора одержав у 2001 році.

На основі проведених теоретичних досліджень М.М. Федоровим опрацьовано методологію і напрями реформування земельних відносин у нових ринкових умовах сільськогосподарського виробництва. Він є одним з авторів вперше розробленої в нашій державі методики грошової оцінки земель, за якою здійснено вартісну оцінку всіх сільськогосподарських земель України, що відкриває можливість включати вартість землі в економічний оборот, визначатися з оподаткуванням сільськогосподарських товаровиробників. Практичного значення набули запропоновані ним організаційна схема й механізм здійснення земельної реформи та удосконалення земельних відносин в аграрній сфері АПК, які реалізуються при здійсненні земельної реформи; опрацьовано теоретичні засади створення й умови функціонування Державного земельного банку як державного регулятора на ринку земель сільськогосподарського призначення; обґрунтовано порядок формування та функціонування ринку права оренди земель сільськогосподарського призначення і теоретико-методологічні засади застави їх права оренди; розроблено організаційну модель застави права оренди земельних ділянок та методологічні підходи щодо його переходу до третіх осіб, у разі неплатоспроможності позичальника; опрацьовано наукові підходи щодо формування Фонду земель сільськогосподарського призначення; обґрунтовано науково-методологічні підходи й концептуальні положення організаційно-економіч-

ного регулювання земельних відносин; обґрунтовано методологічні та методичні підходи щодо удосконалення методики нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення в ринкових умовах господарювання.

Підтвердженням високої наукової обґрунтованості результатів досліджень М.М. Федорова є те, що більшість його розробок запроваджено у виробництво – це три тури економічної оцінки земель у нашій державі, нормативна грошова оцінка сільськогосподарських угідь, паювання земель колективної власності, оренда сільськогосподарських угідь, нормативні акти (Закони України, Укази Президента України) з питань земельних відносин. Наукові розробки відомі також за межами України.

Науковий внесок у розвиток вітчизняної аграрної економічної науки Миколи Миколайовича – тривалий трудовий шлях постійного наукового пошуку, збагачення знань і досвіду, побудованого на міцному теоретичному фундаменті, та практичного запровадження в життя наукових розробок.

Результати наукових досліджень ученого знайшли втілення у законодавчих й інших нормативно-правових актах із питань удосконалення земельних відносин та ефективності використання земель в аграрному виробництві. За його участю підготовлено 14 проектів Законів України, зокрема: "Про плату за землю" (1992 р.), "Про внесення змін і доповнень до Земельного кодексу України" (1992 р.), "Про оренду землі" (1998 р.), "Про оцінку земель" (2003 р.), "Про охорону земель" (2003 р.) та ін.; 8 проектів Указів Президента України, у тому числі: "Про невідкладні заходи щодо прискорення земельної реформи у сфері сільськогосподарського виробництва" (1994 р.), "Про порядок паювання земель, переданих у колективну власність сільськогосподарським підприємствам і організаціям" (1995 р.), "Про захист прав власників земельних часток (паїв)" (1998 р.) й ін. Розроблено Типовий договір оренди земельної частки (паю) (1999 р.), затвердженого Держкомземом України (2000 р.).

Здійснюючи активну науково-громадську діяльність, М.М. Федоров регулярно висту-

пав з лекціями перед спеціалістами і керівниками сільського господарства, брав участь у конференціях, симпозіумах, семінарах. Під його науковим керівництвом підготували й захистили 8 кандидатських і докторську дисертації. Він є членом редколегій трьох наукових фахових журналів, членом спеціалізованої вченої ради по захисту докторських та кандидатських дисертацій.

Науковий доробок М.М. Федорова – понад 300 наукових праць, у тому числі 40 монографій і розділів у монографіях, посібників та брошур, 37 рекомендацій виробництву.

За наукові розробки й запровадження економічної оцінки земель в Україні М.М. Федорова нагороджено бронзовою (1974 р.) і срібною (1990 р.) медалями ВДНГ СРСР. Крім того, його працю відзначено медалями "В пам'ять 1500-леття Києва" (1982 р.) та "Ветеран труда" (1987 р.). За значний особистий внесок у розробку теоретичних засад реформування аграрного сектору економіки країни Указом Президента України від 6 лютого 1995 року йому прис-

воєне почесне звання "Заслужений діяч науки і техніки України".

У наукових колах Миколу Миколайовича шанують за високий професіоналізм, вагомий внесок у розвиток аграрної науки, цілеспрямованість, вимогливість до себе та співробітників, принциповість у відстоюванні наукових істин, високу відповідальність, працездатність і самовіддачу, доброзичливість та порядність.

У день ювілею, шановний Миколо Миколайовичу, прийміть наші найщиріші вітання. Бажаємо Вам зберегти на багато років багатородну високість устремління, гуманність вчинків і невтомну енергію до великих звершень. Зичимо міцного здоров'я, щасливого довголіття та всіх благ.

Нехай яскраві промені Вашої енергії й благодатні зерна таланту вченого, організатора та керівника, засіяні Вами на ниві української аграрної науки, зростають щедрим урожаєм. Добра Вам і любові, родинного затишку, бадьорості, оптимізму, творчих успіхів на благо розквіту нашої незалежної держави.

*Колектив Національного наукового центру
«Інститут аграрної економіки»
Редакція Міжнародного науково-виробничого
журналу «Економіка АПК»*

*